

at jeg ikke ganske billigede den Form; jeg har overført, hvad der var vedtaget i den første Lov til den anden, fordi der var den samme Grund, men jeg vilde ikke selv have fremmet den første Lov i den Form; men iøvrigt var Forholdet der et ganske andet; der var kun en Eier ved det Gods, som der handlede om ved hver af disse to Love. Uligheden i Taxationen fordeler sig altsaa paa det hele Resultat, som saaledes fremkommer for een og samme Eier, og der er ikke forskellige Eiere, der kunne blive forskjelligt behandlede; dernæst er der ikke blot foreskrevet en ganske særlig, ikke betrygget Form for Taxatorenes Ud nævnelse, men, hvad der er det Væsentligste, der er ifølge hver af disse to Love kun en eneste Taxationskommission; derved er givet en Garantie for Overensstemmelse i den hele Taxation, men det er Noget, som vil være umuligt at opnaa ved den Form af Taxation, som denne Lov gaar ud paa at indføre. Der vil fremkomme Forskelligheder i Betragtningmaaden, Forskelligheder i Maalestøffen, der ikke beroe blot paa Fæstegodsets virkelige Værdi, men paa de forskellige Synsmaader, der gjøre sig gjældende i de forskellige Egne og hos de forskellige Individuer paa ethvert Sted, og det hører med til en af de Conjuncturer, som Godseieren skal underkaste sig, uden selv at kunne være medvirkende. Selv om der ikke i Virkeligheden fremkomme og følges forskellige Taxationsprinciper, saa vil dog ganske vist Formodning om saadanne ikke kunne undgaaes; der vil være den Tro, at der paa dette Sted og nu taxeres paa en anden Maade end paa andre Steder og til andre Tider, og det er allerede flent, at der kan gjøres en saadan Indvending fra Godseierens Side. Jeg troer altsaa, at det er meget farligt at anvende en Form, hvorunder man ikke har en tilstrækkelig Garantie for, at de alle nyde samme Ret, hvor man idetmindste maa efterlade en temmelig aaben Dør for ikke saa ganske usandsynlige Klager over, at Resultatet har været forskjelligt paa forskellige Steder. Men ogsaa med Hensyn dernæst til et andet Forhold, anseer jeg det for i høi Grad betænkeligt at udfaste en

saadan Sæd til Misnøie og Splid, som denne Række af Taxationer over Eiendomme mellem enkelte Individuer, Godseierne paa den ene Side og deres Bønder paa den anden Side, ville give Anledning til. Ogsaa her er Forholdet et ganske andet, naar en Mængde Fæstere staae ligeoverfor Staten, som ved Domainegodserne, eller ligeoverfor een eneste Stiftelse, som ved Sorø Akademie, og naar der kun er Tale om 3 Taxationsmand, udnævnte af Regjeringen og Rigsdagen, end naar der, som her, er en Mængde Taxationsmand, hvoraf i de enkelte Tilfælde den Ene vælger sin, den Anden sin, — og naturligviis vedskjender Enhver sig, at han vælger den, som han troer vil arbejde i hans Interesse — og dernæst, at forskellige Godseiere og Bønder sammenligne Udfaldet for sig med Udfaldet, saaledes som det er blevet for Andre. Naar der ikke er den absolute Nødvendighed tilstede, skal man ikke vælge en Form, som er saa vel skiftet til i en Række af Aar at nære Misnøie og Splid i forskellige Stænder, ikke blot Godseiere og Bønder, men ogsaa Andre, nemlig Embedsmand, der blive inddragne i Forhandlingerne. Der er med Hensyn til Taxationens virkelige Retfærdighed af den oprindelige Proponent paataant et Hjælpemiddel ved det Godseierne tilstaaede Overbud; det er nu ikke ganske ubestridt; tværtimod, en Minoritet af 7 er imod det, men jeg skal ikke videre gaae ind derpaa. Gaae vi nu bort fra den almindelige Form af Taxationen og spørge om, hvad der ogsaa omhandles i § 9, hvorledes den virkelige Kjøbesum skal beregnes efter Taxationen, møde vi nu det uhyggelige Tilfælde, at vi ikke have nogen Majoritets-Indstilling; thi alle Indstillingerne ved § 9 ere Minoritets-Indstillinger, af 15 Medlemmer have kun 7 forenet sig om den Mening, som er stærkest understøttet; jeg tilstaaer, at af de gjorte Forslag til ved Taxation at udfinde den virkelige Kjøbesum er det, der er svagest understøttet, det eneste, der forekommer mig at vælge den rigtige Vej og consequent at fastholde det, som iøvrigt ligger til Grund ogsaa for to af de andre Forslag.